

**Ordre, by den Raedt van State der Vereenighde Nederlanden,
ghestelt ende gemaect, ende byde Ho.Mo. Heeren Staten
Generael geapproveert, op 't beleydt van de schepen, soo in 't
leger als daer buyten, dienst doende**

<https://hdl.handle.net/1874/10204>

244

ORDRE,

By den Raedt van State

der Vereenighde Nederlanden/ ghestelt ende
gemaectt/ ende byde Ho. Ho. Heeren Staten
Generael gheapprobeert/ op 't beleydt vande
Schepen / soo in 't Legher als daer buyten/
dienst doende.

I.

HErstelijck sal het den Magistraten /
Commissaris Generael vande Leger-Schepen/ ende
Commissen vñ staen / aen te nemen Schepen van
sulcke grootte ende stercchte / als sy tot dienste van
't Landt sullen bevinden noodigh / sonder dat yemant
den selven aen-ghenomen / sal moghen met looten/ca-
velen/ ofie beurte molesteren.

II.

Ende by aldien d'aenneminghe gheschiedt tot eenige Leghers ofte
Cochten byde Magistraten ofte Commissen op de Foxen / in ab-
sentie vanden voorsz Commissaris Generael / sullen de Schippers
vande voorsz Magistrate ofte Commissen nemen behoortijcke
attestatie vanden dagh der selver aenneminghe/ ende groorte van hare
Schepen/ ende hun daer mede presenteren aende voorsz Commissaris
Generael ende Contrerolleur vande Legher-Schepen binnen den
eersten dagh van haer arrivement / ter plaetse daer sy sullen wesen/
om by hen ten Register ghestelt te worden / opte verbeurte van haer
verdiend loon. En sal de Commissaris neerstich hebben toe te sien/
niet alleen of die behoortijck ghedepecheert zijn / maer oock of de
Schippers middeler-tijdt behoortijck hare reyse hebben ghevoordert/
ende daer op letten in sijne attestatie die by hun op d'afdanckinghe
van hunnen dienst sal geben.

A

De

III.

De grootste parthijen Schepen / te weten / van 12. tot 42. lasten / sullen twee dagen moeten leggen / boven den dagh dat sy aengekomen sullen zijn / sonder eenigh leg-gelt daer voozen t'ontfangen. Ende de Schepen beneden de 12. lasten / sullen eenen dach moeten leggen / sonder dagh ofte leg-gelt / boven den dagh van hare aenkomst als voze.

IIII.

Ende sullen de dagh-gelden niet loopen nae dat sy sullen gelost zijn / waer van sy ghehouden sullen wesen recognitie te brenghen vanden Magistraet / Commissaris Generael ende Contrevolleur vande Veger-schepen / ofte Commisen vande Magastynen ter plaetse daer sy gelost hebben: ingesicht zijnde als hier naer articulo 16. verklaert staet.

V.

Item indien de Schuyten ofte schepen / gekomen zijnde ter plaetse daer op de selve bezacht zijn / aldaer van wegen het gemeene Landt / op de Havenen daer van sy ghevaren zijn / ofte op naerder Havene tusschen beyden weder bezacht worde / sullen noch halve bzacht ontfangen op de Havenen daer sy lossen. Maer vozder ofte ter zijden bupten den wegh varende / die van hare Stadt is streckende / sullen sy geheele bzacht hebben van t gene dat sy bupten / ofte upt haren wegh varen moeten.

VI.

De Schuyten ofte Schepen die met Ammunitie van Oozloghe / ofte eenighe andere behoeften vanden Veger bezacht worden / sullen niet dagh-gelden betaelt worden nae de grootte vande Schepen / in consozmitiept vande Oozdonnantie alreede gemaect of noch te maecten / sonder dat sy yet van het verselen sullen mogen eysschen.

VII.

Ghelijck mede de Schepen die op dagh-gelden ghedient hebben / ende afghedanckt zijnde / ende daer naer ghereet wesende om te verrecken / goetd ghevonden werden haer van s Landts wegghen niet eenen te bezachten / daer van gheen repse sullen mogen pretenderen / maer alleenelijck de behoorzijcke dagh-gelden vooz den tijdt dat de repse durzen sal.

VIII.

Ende sullen alle Schippers ofte Schuyt-boerders gehouden zijn / soo veel Volcx / Peerden / ofte andere bzacht inne te nemen / als sy ter discre-

discretie bande Magistraten ofte Commisen Iaden/ strouwen ende in-
nemen mogen/ Op pene dat by ghezeecke van desen/ 't selfoe aen haer
vzacht afgetogen ende vermindert sal worden.

¶.

Alle Schippers/ van waer sy oock zijn / varende de Riviere op
met 's Landts Munitien / Divyses ende Krijghs-volck / sullen ghe-
houden wesen haer te versien van bequame Lijnen/ omme/ des noodt
zijnde/ op te Peerden / sonder dat van 's Landts wegen haer eenighe
sal mogen toegestelt worden : Ende soo sy des in ghezeecke zijn / sal
de schade ende verlet daer uyt te ontstaen/ aen haerlieder persoon en-
de vzacht-loon verhaelt worden.

¶.

Is oock d'expresse meeninghe/ dat voortaan geen Schippers/ tot
laste van 't Landt / eenigh Sluys of Bug-gelt sullen moghen vzen-
gen/ nochte hun eenige Piloten toe-ghestelt worden/ maer soo sy dies
van noode mochten hebben / sullen sy tot heurlieder eygen koste haer
daer van moeten versien/ alsoo ten regarde van dien / als oock bande
Lijnen hier boven vermeldt / in 't taxeren ende redresseren bande rey-
sen/ behoorzijcke consideratie is gedragen / daer op dan alle Ontfan-
gers/ Convooy-meesters/ Commisen/ ende alle andere behoorzijck sul-
len hebben te letten/ alsoo de betalingen/ die sy dient-halven mochten
aannemen te doen/ tot haerlieder eygen laste / als onbehoorzijck ghe-
daen/geroepert sullen worden.

¶.

Item sal in alle Steden byde Deeckens bande Schippers gilde/
ende eenighe byde Magistraet daer by te voeghen/ pertinente Lijste
gemaectt worden/ bande grootte bande Lasten van alle de Schuyten
ende Schepen/ welke de Schippers ofte Schuyt-voerders van hare
Magistraten hebben / ende tot dienste vanden Lande bequaem zijn/
Tot welcken eynde alle de Schepen inde respectibe Provincien ghe-
hoorzijck / pertinentelijck door de Magistraten bande Steden sullen
worden ghehect/ ofte gheroost / ende hare grootte ghestelt worden op
Kogge-lasten / volgens d'ordze alreede op 't ijcken genomen/ of noch
te nemen : Ende sal dubbelt bande selve Lijste aende Heeren Raden
van State / ende de Ghecommitteerde bande Heeren Staten van
elcke Provincie respectivelijck over-gheonden/ ende Jaerlijck ver-
nieut worden. Doch indien middeler-tijdt pemandt sijn Schip ofte
Schuyt

Schuyt mochte vermanghelen ofte veranderen / sal sulcx byde Ma-
gistraten op de Noile verandert worden.

¶ III.

Oock sullen de Schippers/wanneer sy eenige betalinge oft schips-
loon van 't Landt bozderen/ ghehouden zyn ober te leveren attestatie
vande groote van hare Schepen/ byde Magistraet onder haer Se-
ghel behoortlych geberificeert.

¶ IIII.

Een Compaignie van tseventich tot hondert hoofden/ gaende uyt
't Garnisoen naer 't Veger / sal hebben twee Schepen van 26. tot 30.
lasten/ met noch een van 16. last. Van 120. hoofden/ drie Schepen
van 21. tot 25. neffens noch een van 16. last; Van 150. drie Schepen
van 26. tot 30. met een van 16. last; Ende van 200. hoofden / vier
Schepen van 26. tot 30. met een van 16. lasten.

¶ IIIII.

Ende wanneer eenighe Compaignien komen te veranderen van
Garnisoen / alsdan sal ten regarde van Vrouwen / kinderen / ende
Bagagie/cen Compaignie van hondert tot hondert twintich hoofde/
noch een Schip meer toegevoecht wordē van 26. tot 30. lasten; Van
hondert vijftich twee Schepen van 21. tot 25. lasten; Ende van twee
hondert hoofden / twee Schepen van 26. tot 30. lasten / sonder meer/
ofte in beyden met andere Schepen ten naesten by ghelyck getal van
lasten uyt-bzengende.

¶ VI.

Boven welcke ghetal van Schepen/ in dit boozs ende voozgaende
verthienste articul verhaelt/ gheene Magistraten/ Commissaris/ of
Commisen/ eenige meerder schepen of schuyten sullen laten volghen/
ofte oock niet byde Capiteynen ofte andere Officiers gheepscht mo-
gen worden/ Op pene dat de overige Schepen byde Capiteynen ofte
Officiers selfs betaelt sullen moeten werden. Ende sal byde Ma-
gistraten ofte Commisen inde attestatie vande ladinge geexzimeert
werden/ by aldien de Capiteynen of andere Officiers / dooz impo-
tunitypt eenighe meerder Schepen souden moghen mede nemen / ten
eynde de bzacht der selver overige schepen of schuyten aen hare soldie
ingehouden moge werden.

¶ VII.

Ende sullen booztaen geene betalinghen gedaen moghen werden/
aen

aen Schippers geboert hebbende/ Crichsvolck / Munition/ Dibras
ende andere goederen/ t'Landt aengaende / ten zy datte selve exhibe-
ren attestatie gequalificeert als volcht.

Eerst datse innehouden de ladinghe ende lossinghe op een ende t'sel-
ve papier gheteckent/ende niet op diverse papieren/of elcx apart.

Datte attestatie vanden dach vande ladinghe zy ghegheven by de
Magistraet vande plaetse daer de ladinghe is gheschiedt / of in For-
ten / by den Commiss aldier / of by aldien het int Vlegher is / by den
Commissaris Generael vande Schepen / die de selve attestatie sal
geven int Vlegher soo het doenselick is ende den tijdt sulcx kan lyden/
andersins soo wanneer de repse volbracht en hem daer van attestatie
vande lossinghe sal zyn ghelevert / op welke attestatie hy alsdan sijne
attestatie vande ladinghe sal teyckenen / sonder de welke gheen beta-
linge sal gedaen worden gelijck boorts.

Datte selve attestatie innehoude / datte Schipper expresselick is af-
geschuyt om die repse te doen / op dat also voorgekomen werde dat van
drie oft vier Soldaten/cranck of ghequest geweest ende gereconvale-
ceert sijnde / die by de Schippers doch naert Veger varende / mede ge-
nomen werden / gheen aparte repse werde ghebracht / of meer ghe-
reyscht als t'beer-geldt van elck persoon is bedragende.

Dat mede de selve attestatie vande ladinghe inhoude / datte Schip-
pers ter plaetse vande lossinghe komende / aldaer sullen doen teycke-
nen opte selve attestatie den tijdt vande lossinghe / by de Magistraet /
of indien de lossinghe in Forten gheschiedt / by den Commiss / ofte inde
Vegers by den boorts Commissaris ende Contrerolleur vande Sche-
pen of ander persoon daer toe ghestelt.

Dat oock inde selve attestatie ghestelt zy de naeme vande andere
Schippers ende groote vander selver Schepen / die t'samen tot trans-
port van een Compaignie gebuyekt zyn gheweest / op dat gheweten
mach werden dat int ghetal vande Schepen tot het verboeren vande
Soldaten niet en werde gheexcedeert.

Ende dat boorts opte selve attestatie ghestelt zy by de Magistra-
ten / Officieren vande Magastinen / of Commissaris Generael ende
Contrerolleur vande Veger-schepen (naer gelegenthept vande plaet-
se daer de Schepen sullen aencomen) den dach vande lossinghe ende
ontslaginghe / ende tselve onderteykent zy nae behoozen met een Be-
ghel of Cachet daer op te drucken.

Sou:

Sonder welke voorsz qualificatie gheene betalinghe op eenighe attestatien ghedaen/ of ghedaen zijnde/ ghevalideert sal werden.

¶ D I I.

Ende is voorts de meeninghe / dat alle Schepen int Legher met Volck / ofte eenighe provisie van Divyses / Munitien / ofte andere 's Landts goederen aenghecomen ende gheloft zijnde/ by de Heeren Raeden van State/ ofte Gedeputeerde int Legher door den Commissaris Generael vande Schepen dadelijck afgedaencht ende outslagen sullen worden/ met sodanighe afschept als boven is verhaelt / sonder dat de selve Schepen in dienst gecontinueert/ ofte by pemandt anders tot laste van 't Landt aen-ghenomen sullen moghen worden / dan by speciale kennisse / ende ordre vande Hoogh-ghemelte Heeren Raeden van State / ofte Gedeputeerde in 't Legher / ende dat alleenlijck in een op-komende nootd / ofte andere occasie : In welcken gheballe gesupereedeert sal worden mettet geveu van attestatien / ter tijdt toe goedt ghevonden sal worden de Schepen te licentieren / als wanneer de voorsz Commissaris ende Contrerolleur vande Schepen / het afschepdt sullen hebben te teyckenen op de attestatie daer mede sy int Legher zyn gekomē / gefozmeert als hier boven artic. 16. is verhaelt / ende vanden inhoudt der selver attestatie / mettet afschepdt behoorzijcke notitie in een Register te houden / soo wel byden Commissaris als Contrerolleur voorsz.

¶ D I I I.

Ende om des te seckerder te zyn / dat 't selve in alle getrouwichheit achtervolcht werde / sal de voorsz Commissaris byden Raedt daer toe gehouden worden / dat hy alle dage haer Ed. Mo. communicere / wat in 't stuck vande Schepen occurreert / ende boven dien ten minsten twee-maels 's Weechs aen haer Ed. Mo. verthoonen sijn register / daer inne men verstaet dat begrepen sullen moeten zyn / alle Schippers ende Schepen / soo wel vanden Creyn van Divyses / Munitien / als oock alle andere in 's Landts dienst zijnde / gheene altoos uytgesondert / met behoorzijcke annotatie / in 't selve / vande gegeven attestatien vooz 't hooft van peder Schipper / daer van mede een dubbelt vanden beginne af van 't Legher / onder den Raedt / ofte Gedeputeerde sal moeten berusten / ende sal in 't selve dubbelt / van tijdt tot tijdt / wat op 't stuck vande Schepen sal komen vooz te vallen / behoorzijcke aenteyckeninge gedaen moeten worden.

Sullen

£ £ £.

Sullen van nu voort-aen gheen Colloanelen / Ritmeesters / Capitaynen ende andere militaire Officieren / hebbende Waghens van 't Landt / 't zy datse die selver hebben versocht / ofte anders by ordze van Sijn Princel. Excell. door den Wagen-meester Generael haer zyn toe-gesteld / met Schepen van 's Landts weghen mogen berien worden : Ende soo sy des van noode mochten hebben / sullen sy haer selven / tot hun eygen laste / daer van moeten versorgen.

£ £.

Alle Schepen met Divyses / Munitien ende andere 's Landts goederen / in 't Vlegher ghedient hebbende / sal heuren dienst geverifyeert worden neffens de Commissaris ende Contrerolleur / oock mede by de respective Commissien ober de bewaringe der selver goederen gheselt / sonder dat eenige attestatie / daer d'een of d'ander handt is ghebreckende / sal mogen valideren. Sullende oock sodanige attestatien niet mogen aen-genomen worden / ten zy de selve komen t'accozderen met het Register onder den Raedt berust hebbende / vooz soo veel den tijdt van 't Veger is aengaende. Tot welcken eynde den Raedt ofte Ghedeputeerde sullen besorgen dat een dubbelt vanden arnde Betaels-Heeren gelevert sal werden.

£ £ £.

Dattet loon vande Schepen in alle Provincien eenparich betaelt sal moeten worden / conform de Lijste van weghen de Generaliteyt alreede gearresteert / ofte noch te arrestere / om confusien te verhoede.

£ £ £ £.

Ende of 't ghevieler dat op eenige Tocht onder de Schepen onbewachte schade mochte vallen / daer inne / naer examinatie / 't Landt soude mogen gehouden zyn vergoedinge te doen / En sullen voortaan gheen taxatien aenghenomen / ofte daer op gheset worden / dan op die ghene die nae goede informatie ende bewijs byde geede Taxateurs / daer toe byden Steden daer de Schippers t'huyjs hoozen / gheordonneert / sullen wesen gedaen / en daer beneffens 't Segel vande Stadt / ende Signature vanden Secretaris tot alle versekertheydt daer op gheseldt.

£ £ £ £ £.

De Taxateurs sullen ghehouden zyn / op den Eedt by henlynden in handen vande Magistraet daer toe te doen / dat oft tot hare kennisse

nisse mochte komen / dat eenige bande berongeluckte goederen weder-
om te voorszijn quamen / ende daer ober vergoedinge mocht zijn ge-
daen / dat sy de selve goederen naer haer sullen nemen / ende de selve
met kennisse bande Magistraet opentlijck ten proffyte van 't Landt
verkoopen / de Penningen daer van ontfangen / ende 't redelijck berch-
toon daer uyt betaelt hebbende / bande over-schietende penninghen
te leveren pertinenten Staet in handen banden Raedt van State /
omme op de ober-leveringe bande penningen / daer ende soo sulcx be-
houden soude worden / omdze ghestelt te worden: Ende sullen de selve
Taxateurs vooz hare moepten genieten den vijftienden penningh.

¶ ¶ ¶ ¶ ¶

Wat voozts belangt de bozdere conduicte bande Schepen / ende
bjsonderlijck bande Leger-scheepen / sullen de Commissaris Gene-
rael ende Contrerolleur daer ober ghesteldt / niet alleen pzechelijck
nae dese naerder omdze / maer oock naer hunne particuliere Instructie
henluyden hebben te reguleren / tot welcken eynde soo wel d'een als
d'ander / verlieden sal ter handen ghesteldt worden. Ende sal voozts
alles met volkomen kennisse ende opper-sorge bande E. Mo. Heeren
Raden van State / ofte Gedeputeerde in 't Leger / ten meesten dienste
vanden Lande worden geffectueert.

Alsdus ghedaen ende ghearresteert inden voorsz Raede van State /
in 's Graven-Haghe / den 21. Aprilis 1629.

R. Jansen v^r.

Ter Ordonnantie vanden
Rade van State.

M. Huygens.